

βάλτε το μιὰ καὶ σώνει μὲ τὸ νοῦ σας πῶς δίχως
τυγχανματική, δὲ θὰ κάμετε τίποτα, οὔτε παιδιά.

Γοργοπερνοῦνε τὰ χρόνια τὰ διαβολεμένα. Στο-
χαστῆτε πόσα περάσανε ἀφότου ὑπάρχουνε οἱ "Ελ-
ληνες στὸν κόσμο. Κι ἂ δὲν εἴτανε ἀφτοί, δὲ θὰ εἴ-
μεστα σήμερις οὕτε μεῖς—οὕτε ἵσως κανένας! Γιὰ
τοῦτο φρονῶ πῶς δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε τοὺς πεθα-
μένους. Πῶς ταιριάζει νὰ τοὺς θυμούμαστε ἀκόμη
διλοένα, μάλιστα σὰν ἔρχεται ἡ πρωτοχρονιά, νὰ
μᾶς δώσουνε θάρρος. Ἐπειδὴ φρονῶ πῶς βγαίνει
ἀπὸ τὸν τάφο ἡ ζωή. Γιὰ νὰ πάμε ὄμπρος, ἀπα-
ραίτητο ἀπὸ κάπου νὰ ξεκινήσουμε καὶ τὸ κάπου, μᾶς
καὶ ξεκινοῦμε, βρίσκεται πάντα πίσω. Ἀπὸ τὸ τί-
ποτα δὲ βαστοῦμε. "Αμα δὲν ἔχει παρελθό, μήτε
μέλλο δὲν ἔχει. Τὸ λοιπὸν τὴν ἀρχαιότητα νὰ λα-
τρέψουμε. Νὰ μὴ μοῦ τὴν ἀγγίξῃ κανεὶς, οὔτε ὁχτρός,
οὔτε φίλος. Πῶς νὰ τὴν λατρέψουμε δύμας; Μὲ τὸ
τρόπο καὶ μὲ τὸ νοῦ; Μὲ τὸ πρωτοτυπία; Τὰ εἰπα-
με δὰ κι ἄλλες φορές. Σήμερα, μοῦ πλημμύρισε ἡ
ἀρχαιότητα τὴν ψυχή, γιατὶ στοὺς ἀρχαίους τοὺς
καιροὺς βασιλέθανε οἱ Μοῦσες οἱ λεφκές. Οἱ Μοῦσες
δύμας εἶναι γυναῖκες. Καὶ χρωστοῦμε στὴ γυναῖκα
οἰώνιο ἔναν "Τύμνο.

Τὴ γυναίκα, τὴν προσκυνῶ γιὰ πολλούς, ἀπει-
ρους λόγους. Γιὰ χίλιες τῆς ἀρετές. Κ' ἡ πρώτη πρώ-
τη, ποὺ εἶναι—ἡ ποὺ περνᾷ πῶς εἶναι—ἀδύνατη. Μὴ
λησμονοῦμε τί λέει ὁ μεγαλήτερος ἵσως τῆς Γαλλίας
δ ποιητής γιὰ τὴν καρδιὰ τὴ γυναικήσικ· τὸν
εὐευ qui dément tes formes intrépides, ἡ
καρδιά σου, δηλαδή, ποὺ εἶναι πάντα μαλακώτερη
ἀπὸ κεῖνο ποὺ κάποτές σου δελχεῖς. Κι ἀν εἶναι ἀ-
φτὸ ἀλήθεια, τότες ὅχι μόνο τὴν προσκυνῶ, μὰ
μπροῦμυτα πέφτω στὰ γόνατά της, ἐπειδὴ ἔγω ἔχω
ἔρωτας—καὶ τὸ ἔρωτας; ξεφρενιασμένος, ἀκράτητος,
διλούναμος—γιὰ τοὺς ἀδύνατους, γιὰ τοὺς φτωχούς,
γιὰ τοὺς παθιασμένους, γιὰ τοὺς ἀρρώστους, γιὰ
τοὺς σακατεμένους, γιὰ τοὺς κουτσούς, γιὰ τοὺς στρα-
βούς, γιὰ τοὺς κουφούς, γιὰ τοὺς χτικιασμένους, γιὰ
τοὺς μολεμένους, γιὰ τοὺς ἀπελπισμένους, γιὰ τοὺς
ἀποφασισμένους, γιὰ τοὺς ἀχρηστούς, γιὰ τοὺς ξετε-
λειωμένους, γιὰ τοὺς πνιγμένους, γιὰ τοὺς φουρτου-
νιασμένους, γιὰ τοὺς ἀνίκανους, γιὰ τοὺς μίζερους,
γιὰ τοὺς ἀδικημένους, γιὰ τοὺς τσαλαπατημένους,
βουλιασμένους, στραγγουλισμένους, τσακισμένους,
σκοτωμένους, γιὰ τοὺς ἀσκλερούς, γιὰ τοὺς ἀγαθούς,

γιὰ τοὺς μπουνταλάδες, γιὰ τοὺς τζουτζέδες — ἀ-
μόν! πῆτε μου κι ἄλλα στὸ Θεό σας, νὰ τὰ βάλω,
νὰ γίνουνε βουνό. Τὸ βουνὸ τῆς Καλοσύνης. "Ἐρω-
τας, νά. "Ἐρωτας ποὺ μὲ ξετρελλαίνει. Ὁ ἴδιος ὁ
ἔρωτας ποὺ μᾶς στήνει ὅρθιους καὶ πάμε. Ὁ ἔρω-
τας ὁ πρωτόπλαστος κι ὁ πρωτοπλάστης. Ἐμένα ἔ-
τσι μοῦ ἀρέσει, νὰ ἀγαπῶ ἔτσι ἐμένα μοῦ στρέγει
νὰ πονῶ παντοτινά. Κι ἀς ἔρθη κανεὶς νὰ μοῦ ἀπο-
δεῖξῃ πῶς ἔτσι ἔγω δὲν νοιώθω, πῶς δὲν ἔχω τὸ δι-
καίωμα νὰ νοιώθω ἔτσι. Θὰ τὸν ἀγαπήσω κι ἀφτό-
νε, γιατὶ δὲ θὰ μπορέσῃ νὰ μοῦ τάποδεῖξῃ—κι ἀμέ-
σως πάει κι ἀφτὸς μᾶς μὲ τοὺς ἀδύνατους ποὺ λο-
γαριάζουμε πιὸ ἀπάνω.

Νὰ διῆτε τώρα καὶ τὸ πιὸ νόστιμο, πῶς ἡ "Α-
δύνατη μᾶς ἔμαθε τὴ μόνη Δύναμη. Βλέπω καὶ τὸ
ἐνάντιο τοῦ "Ἐγωϊσμοῦ τὸ λένε στὶς μέρες μᾶς ἀλ-
τρουνισμό. Μπόσικη ξερὴ λέξη, περιωρισμένη ὅσο γί-
νεται. Κούφια. "Ο ἀλτρουνισμὸς σημαίνει πῶς ὅξω
ἀπὸ τὸν ἀκριτὸ μας συλλογιούμαστε, ἀγαποῦμε κά-
ποιον ἄλλον, μὰ ἔναν μονάχα, τὸν ἔτερο, ποὺ ἔν-
νοούσανε οἱ ἀρχαῖοι, τὸν αἱ τεραὶ ποὺ κρύγε-
ται μέσα στὸν ὄρο ἀλτρουνισμός. Ἐμένα δὲ μοῦ φτά-
νει. Ἄλλοισμός θέλω νὰ εἶναι. Θέλω νὰ τοὺς συλλο-
γιούμαστε, θέλω νὰ τοὺς ἀγαποῦμε τοὺς ἄλλους, ὅχι
τὸν ἄλλον. "Ολους νὰ τοὺς ἀγαποῦμε, ώστε κι δ-
λούσμὸ νὰ μοῦ τὸν κάμετε, θὲ λιώσω ἀπὸ τὴ χαρά
μου. Μικρή, μικροκέφαλη, στενοκέφαλη, στὸ διάστολο,
διόλου νιτσεῖκη φιλοσοφία, μὰ γιὰ μένα ἔχει ἔνα
καλό, ποὺ εἶναι τουλάχιστο δική μου. Ἀπὸ κάτω
ἀπὸ τὴ σκούφια μου τὴ βρῆκα.

Εἶναι καὶ ἡ φιλοσοφία τῆς Γυναικας. Ποιός ἀπὸ
τοῦ κόσμου τὴν ἀρχή, περισσότερο χίλιες φορὲς ἀπὸ
μᾶς, ἔβαλε σὲ πράξη τὸν ἀλλοισμό; "Η Γυναικα.
Καὶ προσέξτε, παρακαλῶ, πῶς ἀλτρουνισμὸς δὲν εἶ-
ναι τὸ αἰστηρά της, παρὰ σωστὸς ἀλλοισμός. Γιατὶ
ἀφτὴ ἀφοσιώνεται, θυσιάζεται στοὺς ἄλλους. Ἀφτὴ
ἔχει σπλάχνα γιὰ κάθε πόνο, ἔχει δάκρια γιὰ κάθε
θλίψη. Ἀφτὴ γιατρέβει παντοτινὰ τὴν ἀθρωπότητα
ὅλη. Ἀδύνατος εἶναι ὁ ἄγνωτος, ποὺ δίχως τὴ Γυ-
ναικα δὲν μπορεῖ. Ἀφτὴ μᾶς ἔδωσε τὴ δύναμη τὴν
ἀληθινή, μᾶς βύζαξε ἀφτὴ μὲ τὸν ἀλλοισμὸ που
νική, ἐπειδὴ ὡς τώρα χωρὶς τοὺς ἄλλους δὲν εἶδαμε
τίποτα νὰ νικήσῃ, ἐπειδὴ χωρὶς τὴν ἀγάπη, ποὺ ἀπὸ
τὰ στήθια τῆς Γυναικας τρέχει σὰν τὸ ποτάμι, ἐ-
πειδὴ χωρὶς τὴν καλοσύνη ποὺ μὲ τὸν καλοσύνη
θρέφεται ἡ γυναικα καὶ θρέφει, πρᾶμα δὲ θὰ στεκό-
ται στὸν κόσμο, δὲ θὰ στεκόται μήτε διάστολος

μήτε διάθρωπος στὴν ἀπανωσιά τῆς γῆς.

"Ενα δάκρι πρέπει νὰ πέσῃ ἀπάνω στὴν "Ελλά-
δα, θεόρατο δάκρι σπλαχνικό, νὰ ποτίσῃ τὰ χώρα τα-
πού διψοῦνε, νὰ δροσίσῃ τὶς ξεραμένες τὶς καρδιές.
Τὸ δάκρι ἐκεῖνο θὰ σβήσῃ τὰ φιλότιμα τὰ ξαγριω-
μένα, θὰ σβήσῃ τὸν θυμούς, θὰ ξανοίξῃ μέσα μας
λούλουδο τῆς ἀπαραιτητῆς ἀλληλογάπτης, τῆς ἀ-
παραιτητῆς συνεργασίας. Καὶ τὸ δάκρι ἀφτὸ πούσ
τοχυτες καὶ ποιός ἀκόμη θὰ τὸ χύσῃ, ὅξω ἀπὸ τὴ
Γυναικα; Γιατὶ, νὰ ξανάρθουμε πιά, μὲ τὸ συμπά-
θειο καὶ στὸ ζήτημα καὶ στὴ γλώσσα καὶ στὸ Νου-
μα καὶ στὸ 1908, ποιός περισσότερο ἀπὸ τὴ Γυναι-
κα μπορεῖ νὰ μᾶς βοηθήσῃ; Ποιός συνεπαίρνεται
πιὸ γλυκὰ γιὰ μᾶς 'Ιδέα, ποιός, ποιός μᾶς βάζει
φτερά; Ἐγὼ τουλάχιστο διύλ φορὲς τὰξιδητικά στὴ
Ζωή μου, ἀπὸ στόμα γυναικήσιο νὰ μὴ τάκούσω, πῶς θὰ
νικήσουμε. Τὶς ἄλλο θέλετε; Θάματα ἔκαμε κι ὅλο-
κάνει. Ἐγὼ λέω τὸ λοιπὸ νὰ μικλώνουμε, νὰ μὴν
κατσουφιάζουμε, παρὰ νάγκαποῦμε. Νάγκαποῦμε καὶ τὸ
Δάκρι τὸ ἀθάνατο, ποὺ ὑπαρξη σπέρνει, καὶ τὸ μάτι
ὅπου λάμπει τέτοιο ἔνα Δάκρι τέτοιο ἔνα Φῶς. Ἀ-
φοῦ εἶναι μάλιστα πρωτοχρονιά, χρόνια πολλὰ καὶ
φτυχισμένα ἔλατε νὰ τῆς ἐφενθοῦμε τῆς Γυναι-
κας—τῆς 'Ιδέας ποὺ ἔνα εἶναι— γιὰ τὸ 1908 καὶ
πέρα πέρα.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΚΑΤΑΛΑΝΑ

Στρωτή ναι ἡ Ράμπλα ἀπὸ πλατάνων φύλλα
ξερὰ, ποὺ ἔνα ἔνα διάντοις ξεκολνᾶ.

Κι ἀφτὴ, μὲ μάβρη δαγκειὰ μαντίλα,
φρού φρού περνᾶ.

"Αθωρο οἱ σάρκες τῆς ἀχνὸς σκορπάνε,
καὶ τρανταχτὸ μὲ βῆμα ἐνῶ πατᾶ,
τὰ πλέρια στήθια μὲ ρυθμὸ πηδᾶνε
ἀκόρσετα.

"Ολα τὰ μάτια βουτηχτάδες ψάχγουν
μὰ μὰ τὶς διμορφίες τῆς τὶς πυρφτές,
τῶν ἀχναριῶν τὶς τὶς μοσκιές ἀδράχγουν
μήτε σκυφτές.

Φρεγάδα ἀφτὴ τὸ λάγνο κῦμα σκίζει
ἄνιωσθη λές, μὰ ἔμένα, ὡ τί χαρά!
πρὶ στρίψει μιά της μὲ ματιὰ γυρίζει
καὶ μὲ τηρᾶ...

ΛΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

λες τοῦ "Τυπουργείου δὲ θὰν τὶς ἀνεδοῦμε γιὰ τὸ χα-
τίρι σας. Γυάλινο τὸ σπίτι μᾶς γιὰ νὰ βλέπετε τὶς
πράξεις μᾶς, μὰ ἡ πόρτα του σιδερένια, νὰ μὴν μπο-
ρεῖτε νὰ τὴν ἀνοίξετε καὶ ταῦτα μᾶς βουλωμένα μὲ
κερὶ νὰ μὴν ἀκοῦμε τὶς φωνὲς καὶ τὰ παρακάλια
σας. Ἐρχόμαστε νὰ χτυπήσουμε τὸ ρουσφέτι, ἐρχό-
μαστε νὰ πνίξουμε τὴν ἀτιμη τὴ συναλλαγή. Και-
νούριους πολιτικούς Θεοὺς σας φέρνουμε, ἀγριούς
Θεούς, αἵματοπότες καὶ ζητάμε νάρ τοὺς προσκυ-
νήσετε. Δὲ διακονεύομε τὸν φῆμο σας, τὸν ἀπαυτοῦ-
με, γιατὶ ἔχουμε κάθε δικαίωμα σὰν τίμοι πολιτι-
κοὶ νὰ ζητήσουμε τίμους ψήφους ἀπὸ τίμια χέρια
ρηγμένους στὴν κάλπη μᾶς. "Α δὲν εἶστε ίκανοι νὰ
μᾶς νιώσετε, ἢ δὲ θέλετε νὰ καθαρίσετε τὴν ψυχή
σας ἀπὸ κάθε διοικικὸ συφέρο μου καιρούς καὶ χρό-
νων τῷ λερώνει, ἢ δὲν ἔχετε τὸ κουράγιο νὰ
σκοτώσετε τὸν πατέρα της φωνὲς καὶ τὰ παρακάλια
σας. Ἐρχόμαστε νὰ κάλπησετε μᾶς. "Α δὲν εἶστε ίκανοι νὰ
μᾶς νιώσετε, ἢ δὲ θέλετε νὰ καθαρίσετε τὴν ψυχή
σας ἀπὸ κάθε διοικικὸ συφέρο μου καιρούς καὶ χρό-
νων τῷ λερώνει, ἢ δὲν ἔχετε τὸ κουράγιο νὰ
σκοτώσετε τὸν πατέρα της φωνὲς καὶ τὰ παρακάλια
σας. "Α δὲν εἶστε ίκανοι νὰ μᾶς νιώσετε, ἢ δὲ θέλετε
νὰ καθαρίσετε τὴν ψυχή σας τὸν πατέρα της φωνὲς
καὶ τὰ παρακάλια σας. "Α δὲν εἶστε ίκανοι νὰ μᾶς
νιώσετε, ἢ δὲ θέλετε νὰ καθαρίσετε τὴν ψυχή σας
τὸν πατέρα της φωνὲς καὶ τὰ παρακάλια σας. "Α δὲν εἶστε
ικανοί νὰ μᾶς νιώσετε, ἢ δὲ θέλετε νὰ καθαρίσετε
τὴν ψυχή σας τὸν πατέρα της φωνὲς καὶ τὰ παρακάλια
σας. "Α δὲν εἶστε ίκανοι νὰ μᾶς νιώσετε, ἢ δὲ θέλετε
νὰ καθαρίσετε τὴν ψυχή σας τὸν πατέρα της φωνὲς
καὶ τὰ παρακάλια σας. "Α δὲν εἶστε ίκανοι νὰ μᾶς
νιώσετε, ἢ δὲ θέλετε νὰ καθαρίσετε τὴν ψυχή σας
τὸν πατέρα της φωνὲς καὶ τὰ παρακάλια σας. "Α δὲν εἶστε
ικανοί νὰ μᾶς νιώσετε, ἢ δὲ θέλετε νὰ καθαρίσετε
τὴν ψυχή σας τὸν πατέρα της φωνὲς καὶ τὰ παρακάλια
σας. "Α δὲν εἶστε ίκανοι νὰ μᾶς νιώσετε, ἢ δὲ θέλετε
νὰ καθαρίσετε τὴν ψυχή σας τὸν πατέρα της φωνὲς
καὶ τὰ παρακάλια σας. "Α δὲν εἶστε ίκανοι νὰ μᾶς
νιώσετε, ἢ δὲ θέλετε

ΣΑΤΙΡΙΚΑ ΓΥΜΝΑΣΜΑΤΑ

ΣΤΟΝ ΚΥΡΙΟ ΦΩΤΗ ΦΩΤΙΑΔΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ
ΑΦΙΕΡΩΜΕΝΑ

1

Στόρα χέρι τὴν ἀπολλώνια λύρα
καὶ στᾶλλο τούρανοῦ τάστροπελένι·
τρικυμισμένη σου ἡ ζωή καὶ ἡ μοῖρα.
· Απ· τὸ κάστρο τοῦ Λόγου σου δὲ στένει
μὰ πέτρα στὸ διαβάτη νὰ σὲ κράξῃ.
— Φέμη, ἐσὸν κάστρο τοῦ ἔχτισες, καὶ στένει.—
Τῇ Σάτιρᾳ κι ἀκόμα τὴν ταράζει
τὸ διάβα σου, ἀπ· τὴν ἄβυσσον ἡ φωνή σου
τὴ χαρὰ καὶ τὸ θάνατο μοιράζει.
Σὰν τὸ μάρμαρο, Ἀρχέλοχε, τῆς γῆς σου,
λαμπερὴ καὶ σκληρή, δὲν τὴ χαλάει
Χάρος κανεὶς τὴ δόξα τὴ δική σου
· Ολόρθη μὲ τὸν Ὄμηρο πλᾶτι πλάτι.

2

· Αὐλος, πνοὴ ἀπαλή, μὰν αὔρα σὲ εἶχε.
Τοῦ ζωταροῦ τοῦ Λόγου παλληνάρι,
πλάσου κι δρθῶσου κι ἀρματῶσου, ὥ Στίχε!
· Η ψυχή σου μὲ τοῦ κορμοῦ τὴ χάρη
κι ἀς λάμψῃ στυλωμένη στὸν αἰῶνα·
ἡ σάρκα ἡ ἀργασμένη θὰ τὸν πάρῃ
τῆς ἀγριολαῖς τὸν κλῦνο στὸν ἀγῶνα.
· Ω Στίχε, ἡ ριζωτὸς ἡ φτερωτός,
μᾶς γυμνασμένης δύναμης εἰκόνα.
Καὶ μήτε μὲ τὰ σκιάχτρα τῆς νυχτὸς
νὰ τριγυρῶνται τοῦ φεγγαριοῦ ὑπνοβάτης·
εἶσαι τῆς μέρας ἀδερφοποιός.
Ζῆσε καὶ μὲ τὸν ἥλιο ἀνοιχτομάτης.

3

Φασουλῆδες, μαρριά, κ' ἐσεῖς, παλιάτσοι!
Στὴν ἀστόχαστη πλέυρα μὴν πλερώνεις,
Σατιριστή, τὸ σκλάβον τὸ χαράτσι.
Σίδερο δ στίχος γιὰ νὰ τὸν πυρώνης.
Σημάδεψε καὶ τρύπησε καὶ δεῖρε,
τὰ νύχια σου, ἀποῦν νύχια· σκοῦξε, γκιώνης.

Καὶ πόμπεψε καὶ μέσον στὴ λάσπη σύρε
τῆς ἀμαρτίας τὴν πόρνη· καὶ γοργά
καὶ τῷροντο σατεψέτο· αὐτὸν μᾶς πῆρε
τὸ νῦν, τὴ γνώμη, τὴν παλληκαριά·
· Άλλοια σας, φεῦτες, ἀμναλοι, κιοτῆδες!
Σατιριστή κ' ἐνδικητή, καρδιά!

Μήτε οἱ παλιάτσοι, μήτε οἱ φασουλῆδες.

4

· Οχι λόγια χοντρὰ καὶ λόγια κούφια·
μ' ὅλους καὶ μὲ κανένα δὲν ταιριάζουν.
Ποῦθε κρατεῖ τοῦ κάθε ἀχρείον ἡ σκούφια
κράχ· το μὲ λόγια ποὺ νὰ ξεσκεπάζουν·
πές την νεροπή τοῦ τάδε καὶ τοῦ δεῖνα·
τὰ λόγια πότε δέρας, πότε σφάζουν.
· Όλα, πρόσωπα, τζάκια, τοῦτα, ἐκεῖνα,
τὰ δεφτέρια μας ἀνοιξε ὅλοντων
καὶ τὸ στόμα σου διάπλατο, κι ἀρχίνα
καὶ ψάλλε τα νεκρῶν καὶ ζωντανῶν,
νοικοκυρέων καὶ κατεργαρέων,
καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ τῶν πιὸ τρανῶν.
Στήσουν προφήτης, ωἶσον τῶν Ἐβραίων!

5

Πολεμᾶς νὰ στυλώσῃς, κυβερνήτη,
μὲ τὰ καράβια καὶ μὲ τὰ φουσσᾶτα
τῆς Πολιτείας τὸ σαλεμένο σπίτι.

Τοῦ κάνουν ἰδρώνεις, ἔμπα σ' ἄλλη στράτα,
τὸ νῦν μας πρῶτα στύλωσε καὶ γτίσε,
καὶ πρῶτ' ἀπ' ὅλα ἀλφαβητάρι κράτα.

Δάσκαλος γίνε, ἀλήθεια ἀν ἥρωας εἶσαι.
Σὲ μὰ Βαβέλ δεμένους μᾶς κρατᾶνε
κακὰ στοιχειά· τὸ μάγεμά τους λύσε
καὶ στὰ χέλια οἱ καρδιές μας πάλε ἀς πάνε·
σύμμετρα ὑψώσουν, πύργε τῆς ζωῆς!
Τρανοί κι ἀν εἶναι οἱ τάφοι, τάφοι θάραι·
στὸν ἥλιο τόπο θέλουμε κ' ἐμεῖς.

6

· Ανήμπορος ἔγω εἶμαι καὶ μὲ τρώει

στὴν πολυνθόρα τὴ στενὴ φιμένο
μὲ ἀσκητικὸ στὰ χέρια κομπολᾶ

κορμοῦ ἡ ψυχῆς κάποιο κακὸ κονιμένο.
Τὴ σκηνὴ τῆς ἀρρώστιας μου ἔχω στήσει
στὸ παραθύρι ὄμπρος· κ' ἐκεῖ ποὺ μένω,
τὸ μεσημέρι, τὸ πρωΐ, καὶ ἡ δύση
σὲ γκαρδιακὴ ἀνταπόκριση μὲ σμίγουν
μὲ μιὰ πλατειὰ σὰ μαγεμένη φύση.

Μὰ τοῦ γεροῦ τὰ μάτια δὲν ξανοίγουν
δσα βλέπω στὰ ὀλόβαρα τούρανοῦ·
τὴ μάτια μου ξαφνίζουν, μοῦ πνίγουν
ἀστρικὰ καὶ φαντάσματα τὸ νῦν.

7

· Ανήμπορος ἀς εἶμαι κι ἀς μὲ τρώει
στὴν πολυνθόρα τὴ στενὴ δεμένο
μὲ ἀσκητικὸ στὰ χέρια κομπολᾶ
κορμοῦ ἡ ψυχῆς κάποιο κακὸ κονιμένο.
— Μάννα, εἶμ' ἐκεῖδος ποὺ βλέπει δσα δὲ βλέπεις·
στὸ πόδι σου τὸ παραστρατισμένο
ἔγω ὀδηγός· ἀκούμπησε· μοῦ πρέπεις.
Στὴ στράτα τὴν καλύτερη ὁ γκρεμός,
στὰ μάτια σου τὸ θάμπωμα μᾶς σκέπης,
ἀερικοῦ ξεγέλασμα τὸ φᾶς
ποὺ τὸ θαρρεῖς καμύγελο τῆς μέρας,
προδότης ὁ προστάτης σου· κι αὐτὸς
δ δοξολογητής σου λάγρι τέρας!

8

Οι κηφῆνες, οἱ βάτραχοι, κ' οἱ ἀκρίδες.
Τρανοί, πολιτικοί, γραμματισμένοι,
στὶς ἀφρόντιστες μέσα ἐφημερίδες,
ἔνα πλήθος ἀνίδεοι καὶ στρημμένοι,
καθένας τους ἀνάξια τόνομά σουν
σημάδι μᾶς τυφλῆς κτυπιᾶς τὸ σταίνει.
Κ' ἐσένα πάντα τὸ περπάτημά σουν
πρὸς τὸ καμπαναριό, νὰ τάνεβης·
κι ἀνεβαίνεις· τὰ πλάτια ὀλόγυρά σουν,
στὰ πόδια σου ἔνας κόσμος ἀρνητής.
Τοῦ κόσμουν, κι ἀν τὸ θεῖο δὲ βρέχεις μάρα,
σημαίνεις — πιὸ τρανὸς ζωντανευτής —
μὰ καινούρια θρησκεία μὲ νέα καμπάνα.

9

Τοῦ τύραννου συντρίψτε τοὺς χαλάδες,

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ. Βέδαια, βαριὰ λόγια!

Ο ΑΓΛΥΚΑΝΤΟΣ. Μπόμπες!

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ. Μπόρπες, μὰ ποὺ παίρνουν ὅμως
φωτιὰ πρὶν τὴν ὥρα καὶ σκοτώνουν κείνον ποὺ τὶς ρήχνει. Δὲν βρίζουν ἔτσι τὸ λαό...

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ. Καλὸς ἡ λόγιος σας, μὰ τὶς γίνει; Ο Στρωτὸς ἐπιμένει νὰ μιλήσει στὴν αὐτιάνη διαδήλωση....Τόχουμε τελατήσει κιόλας κι ἐλαὸς θὰ περιμένει τὸ λόγο του....

Ο ΑΓΛΥΚΑΝΤΟΣ. Νὰ μὴ μιλήσει.

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ. Βέδαια, νὰ μὴ μιλήσει. "Ἄς ἀρρωστήσει. Δὲν εἶναι δὰ καὶ τὸσο δύσκολο νέρρωστήσεις ἐνας ὑποφήφιος..." Ο λαὸς μάλιστα θὰν τοὺς συμπαθήσει περσότερο, μάρα μάθει πώς ἀρρωστήσεις...

Ο ΑΓΛΥΚΑΝΤΟΣ. Ἄνογσίες! Ποιός θὰ μιλήσει τότε;

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ. Μιλάω ἔγω. "Έχω μάλιστα ἔτοιμο καὶ τὸ λόγο μου. (Ἀπαγγέλνει). «Καὶ ἔξ οἰκογενειακῶν παραδόσεων καὶ ἐκ χαρακτήρος ἐσυνειθύσαμεν πάντοτε νὰ εὑρισκώμεθα ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἡμετέρων συμπολιτῶν καὶ μετ' αὐτῶν ἐν ἀδελφότητι νὰ ζῶμεν. Μάλιστα, κύριοι!...Τοιοῦτοι θέλομεν εἶσθαι πάντοτε πρὸς ἀπαντας, διότι οὕτων καὶ μόνον εἶναι δυνατὸν νὰ προέλθῃ πλήρες τὸ ἀγαθὸν εἰς τοὺς αἰώνας

νας τῶν αἰώνων....»

Ο ΑΓΛΥΚΑΝΤΟΣ (διεκόπτοντά τον). Ἀμήν!

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ (δυσαρεστημένο). Μά, κ. Ἀγλύκαντε!...Τί; Μήπως δὲ σᾶς ἀρέσει ὁ λόγος μου; Ἐγώ νομίζω....

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ. Καλὸς εἶναι, παραπολὺ καλός, μὰ δὲν τὸν ξέρετε καλὰ καὶ τὸ Στρωτό· ἔγω ὅμως τὸν ξέρω. "Ἔχει πεῖσμα μουλαρήσιο, κεφάλι ἀγύριστο, ἡ θέλησή του ἀτσάλι....Εἴπε πώς θὰ μιλήσει, καὶ θὰ μιλήσει, κι ὁ κόσμος ἀκόμα νὰ καλάσει....

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ. Γι' αὐτὸς λοιπὸ μᾶς τὸν ἔμπασες στὸ συδυασμό; Μᾶς σιγύρισες....

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ. "Οχι, βέδαια γι' αὐτὸς. Ο Στρωτὸς ἔχει φήφους, διαλεχτούς φήφους. Ἀπότυχε καὶ τὶς δυὸς φορές, μὰ τὸ ξέρετε πολυκαλὰ πώς τράβηξε κόσμο μαζί του, φανάτισε πολλούς, οἵτις διαλεχτὸς ἔχει αὐτὸς ὁ τόπος, οἵτις λεύτερο καὶ ριζοσπαστικὸ στοιχεῖο κρύθει στὸ σπλάχνα του ὁ λαός. Κ' ἔτσι μὲ τὸ Στρωτό ζέλπισα πώς θὰ δώσουμε στὸ κόμμα μᾶς καινούρια ζωή, πώς θὰ παρουσιάσουμε στὸ λαό τὸν ἀγώ-

να μᾶς, ἀγώνας ιδέας κι ὅχι ἀγώνα προσωπικό. Καὶ τὸ πιτύχαμε. "Ο λαὸς ὑποδέχτηκε μὲ ἐνθουσιασμὸ τὸ συδυασμό μᾶς κι ὅλοι οἱ καλοὶ μὲ τὸ μέρος μᾶς ἡρθανε...

Ο ΑΓΛΥΚΑΝΤΟΣ. Οι καλοὶ δὲν εἶναι καὶ οἱ πολοὶ....Αυτὸς ξέρω γώ. Καὶ οἱ πολλοὶ βρίζουν τὸ βουλευτή.

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ (χεροκροτώντας). Νά, κουβέντα! "Ο κ. Ἀγλύκαντος μὲ δυὸς δλοστρόγγυλα λόγια ἔβαλε τὰ πράματα στὴ θέση τους..." Α δεχτεῖ νὰ μὴ μιλήσει αὔριο ὁ κ. Στρωτός....

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ. Σὰ δύσκολο μου φαίνεται....

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ. Τότε;

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ. Εέρω καὶ γώ!

Ο ΑΓΛΥΚΑΝΤΟΣ (ζυγώνοντά τον). Νὰ σκίσουμε τὸ χερόγραφο καὶ νὰν τοῦ ποῦμε πώς τὸ χαστούκια...

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ. Χμ! Θὰν τὸ κάνουμε ράϊδο. Θὰ πεισματώσει περσότερο καὶ τότε δὰ εἶναι κι ἀν εἶναι ποὺ θὰν τὰ πάρει σιδάρνα καὶ θὰ πετεί περσότερο ἀπ' δσα έγραψε....

Ο ΑΓΛΥΚΑΝΤΟΣ. Τελοεπάντων ἀνάγκη νὰ βρεθεῖ τρόπος νὰ μὴ μιλήσει. Νὰ κοιτάξουμε πώς θὰν τὸ καταφέρουμε....

μὰ μὲ τὸ συντριψμό τονς μὴ μεθῆστε·
πάντα ἡ πλάση ἀπὸ σκλάβους καὶ ἀφεντάδες.

K' ἐλεύτεροι, ἀλυσόδετοι θὰ ξῆστε.

Γιατ' εἶναι κάποιες ὅλλες ἀλυσίδες,
εἶναι γιὰ σᾶς, τίς φέρων· γονατίστε !

Σᾶς πρέπονν, λυτρωμένοι, λυτρωτῆδες,
ἀλυσοδέστε τὴν χρυσή σας νιότη,
σᾶς φέρων τίς θυσίες καὶ τίς φροντίδες·

τόνομά τους Ἀλήθεια καὶ Ὡραίετη,
Ταπεινοσύνη, Γνώση, Ὑπακοή.

Σ' ἔνα πρόστασμ' ἀκοῦντε, στεροί, πρῶτοι,
τοῦ κόσμου οἱ νόμοι, καὶ ἄνθρωποι καὶ λαοί.

10

Μιὰ κινάρα δρφικὴ παρατημένη
τὴν φλέγα ποὺ σκορπάν τὰ δάχτυλά μου,
σὰ γυναίκα τὸ πάθος, τὴν προσμένει.

Ἀπολάνω μου, γῦρο μου καὶ χάμον,
παντού εἰν' ἡ πλάση ἀνάβρυσμα διορφιᾶς,
ἄγάπης νερομάννα εἰν' ἡ καρδιά μου.

Πάω μὲ τὸ συγγεφάμι τῆς βραδιᾶς,
πάω μὲ τῆς πεταλούδας τὰ φτερά,
ψυχὴ τῆς ὁρθρινῆς ἀνθοευωδιᾶς,
ντροπὴ τῆς κόρης, τοῦ παιδιοῦ χαρά.,,
Πῶς ἀλλάζουν καὶ εἰκόνα καὶ ἀρμονία;
Ἐνας Ἀλκίδης μέσα μου βροτᾶ·
—Ξύπνα, καὶ ἐμπρός! οἱ σταῦλοι νὰ τοῦ Αὐγεία!

11

Τῆς φλόγιξε καὶ ἡ ἀγάπη τὴν καρδιὰ
καὶ τὸ χεράκι ἀπλώθηκε τῆς νιᾶς
νὰ κόψῃ ἐνα πλαδάκι ἀπ' τὰ πλαδιὰ
τῆς πυκνοφουντωμένης μυρσινῆς.

K' ἡ μυρσινὰ τῆς εἴπε.—Ω κόρη, μὴ!
Ζῶ τώρα μιὰ ζωὴ ὑποταχτικᾶς,

ὅλο τὸ βίος μου θὰ μοῦ χρειαστῇ,
νὰ χαρίσω οὔτε φύλλο δὲ μπορῶ,
δὲν εἴμαι τώρα τοῦ ἔρωτα δεντροί,

τῆς ἐκδίκησης εἴμαι τὸ ίερό.

Στὰ πλωτάρια μου κάποιος ἀποκάτου
μοῦ ἐμπιστεύτηκε πάποιο θησαυρό,
σπαθιά, μαχαίρια· Ἀρμόδιος τόνομά του.—

12

Τοῦ διαλεχτοῦ ἡ τοῦ πλήθους, θὲς δὲ θέλεις,

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ. Νὰ κοιτάξουμε.
Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ. Ἄς κοιτάξουμε.

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ. Η γνώμη μου εἶναι..... (Σκέψεται λόγο· ἔπειτα δυνατώτερα). Ναί, η γνώμη μου εἶναι.....

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (μπαίνοντας κείνη τὴν στιγμή). Σὲ καλὴ φράση θέρα νάκουσω καὶ γὼ τὴ γνώμη σας...

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ (μαζωμένα). Δηλαδὴ λέγαμε...

Ο ΑΓΛΥΚΑΝΤΟΣ. Εσύ ἔλεγες...Δὲ λέγαμε.

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ. Ο κ. Γυαλιστός, ναί, μὰ δέλγος μας εἴτανε....

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (γελώντας). Μὰ ἐπιτέλους...Μήπως, κ. Γυαλιστέ, θέλατε νὰ πεῖτε τίποτα ποὺ δὲν ἐπρέπει γάν τάκουσω ἔγω;

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ. Οχι δά!...Μπά!...Τὸ ἐναντίο....

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (γελαστά). Τότε δὲς τάκουσουμε.... Κύριε Γυαλιστέ....

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ. Ο κ. Ἀγλύκαντος, σὰ γεροντώτερος, ἔχει σειρά νὰ μιλήσει πρῶτος....

Ο ΑΓΛΥΚΑΝΤΟΣ. Α, μπά!...Ο κ. Καλόκαρδος, σὰν ἀρχηγὸς τοῦ συδυασμοῦ...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Καλά. Ὁπως ἀγαπάτε...

Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ (κομπιάζοντας). Λέγαμε γιὰ

καὶ δποια σκέψη ταράξεις καὶ καρδιά,
σὰ σκάλισμα στὴν πέτρα μᾶς Πεντέλης,

στὸ Λόγο ἀπάνου δούλευε γερά
καὶ γιωστικὰ τὸ στήχο σου, τεχνίης
ἄλλοιως, μᾶς Λάμιας τέρατα παιδιά

πάντα δσα τραγουδᾶς καὶ δσα ηρηύπτεις.
Η Μοῦσα εἰν' ἡ θεὰ τῆς διορφιᾶς
καὶ δ στήχος τοῦ σοφοῦ ρυθμοῦ μαγνήτης.

Σὲ χρυσάφι καὶ σμάλιο νὰ κεράνεις
τὸ θεῖο πιοτό σ' δποιο ποτῆρι καὶ δπως,
ποιητής δὲν εἶσαι, ἀν τὸ κρασί γυρνᾶς
κάπελας θᾶσαι ἡ θᾶσαι χαροκόπος.

13

(Η ζωὴ μου περνᾶ σκυμμένη σκλάβα
μέσ' στοῦ βιβλίου τὸ μαλακὸ χαρέμι.)

Ψυχὴ μου, πέτα ἀσκλάβωτη, καὶ τράβα,
σὲ καρτερᾶν οἱ θάλασσες καὶ οἱ ἀνέμοι.
(Η ζωὴ μου, πουλουριαστὸ σκουλήκι,
καὶ ἔνδες ἵσκιον τὸ γγέιμο τὸ τρέμει)

Μὲ ὀλανοιγμένην ἀγκαλιὰ μιὰ Νίκη
σὲ προσμένει στοῦ δρόμου σου τὴν ἄκρη.
Ψυχὴ, ἀς οὐρλιάζοντας καταπόδι οἱ λύκοι.

(Η ζωὴ μου περνᾶ, καὶ εἶναι τὸ δάκρυ
μᾶς ἀρρώστιας, δ βρύγος μᾶς ἀσκήμιας.)
Θὰ τραβήξῃς πρὸς τῶν Καιρῶν τὰ μάκρη,
Ψυχὴ, κάτου ἀπ' τὴ σκέπη τῆς Πολύμυτας.

14

Η τύχη μᾶς ἀντάμωσε τοὺς δυὸ
μὰ στιγμὴ στὴν ἀκάθαρτη ἀγορά.
Εἶχα τριάντα χρόνια νὰ σὲ διῶ,

εἶσοντας εἰς τῆς νιότης μου ἡ χαρά.
Μᾶς γελάσαν ξανὰ οἱ φευγάτοι χρόνοι,
καὶ βιαστικὰ καὶ ἀπάντεχα ἐκεῖ δὰ

τῶν ἐρώτων τὰθάνατο τάθδονι
ξανάρχισε τὸ θεῖο κελαΐδισμό.
στὸν κῆπο νά! τάγισκλημα φουντώνει,

νὰ τὸ κορμί σου τὸ λαχταριστό...

—Χοντρὴ γυναίκα τσακισμένη ἐσύ,
καὶ σωμένος ψαρότριχος ἔγω!—

Καὶ χωριστήκαμε ἥσυχα. Η ζωὴ.

15

Πεθαίνω· γῦρο ἐλᾶτε οἱ κληρονόμοι
νὰ μοιράσω τάμοιραστο τὸ βίος μου·
τῆς Τέχνης οἱ κορφές πολλές καὶ οἱ δρόμοι.

—Τῆς ἀρπας μου ψυχὴ ἡ ψυχὴ τοῦ κόσμου·
στὰ χέρια σου τὴν ἀρπα τὴν ἀφίνω.

—Σ' ἐσένα δίνω, (τὸ εἶχα σὰν τὸ φῶς μου),
τῶν κρυμμένων καμῶν τὸ μαντολίνο.

—Πάρος ἐσὲν τὴ βούησα ἀπλὴ φλογέρα·
—Κ' ἐσὲν τὴν τραχειὰ σάλπιγγα. —Καὶ κεντρούντε τὸ βούνενδο γιὰ σένα.—Ἐσὲν ἐδῶ πέρα
Χρυσὸ ποντόλι θάβρως φυλαμένο·

—Μὰ ἐσύ; Μὰ ἐσὲν μολέβεις τὸν ἀέρα·
σ' ἐσένα τὴν κατάρα μου! —Πεθαίνω.

16

Μακάριοι ποὺ πεινᾶν καὶ ποὺ διψᾶν
Δικιοσύνη. Μιὰ τύφλα ἐδῶ νικᾶ.

Οσα μπροστὰ τραβᾶν παραπατῶντε.

Τὰ μάτια σου, Ὁμοοφιά, τὰ οὐρανικὰ
πότε ποντόφωτα εἶναι πότε κλειστοῦνται·
ἐδῶ τάντοπίεια καὶ τὰ γκαρδιακὰ

ξεχάνονται καὶ δειλιάζουν καὶ ἀπαριοῦνται.

Ἐδῶ τὰ δῶρα ἀπὸ τὴν Καλοσύνη
σ' ἀνάξιους ἀσυλλόγιστα σκορπιοῦνται.

Ομοια τὸ φῶς ἡ τὴ φωτιά της δίνει
σὲ πονηρούς ἡ ἀγάπη καὶ σὲ ἀγνούς.

—Μόνη ἀσφαλτη, δλη μάτι, ὁ Δικιοσύνη,
δλη ἀντρειά, δλη θύμηση, δλη νοῦς!

17

Χαλκόπλαστος γιὰ πάντα παβαλλάρης
στοχασμένος νὰ Κολοκοτρώνης!

—Τὰ φύσημά σου ποὺ θὰ ξαναπάρης;

Κάπου τὸ χέρι απλώνεις ποῦ τάπλωνεις;

—Μακριά, πολὺ μακριά, πέρα, ἀλλοῦ πέρα |
Σ' τάγγα δὲν τὰ πατᾶς, δὲν τὰ ζυγώνεις.

στὸν πόλεμο, στὸν δλων τὸν πατέρα,
στὴ φίλα, στὴν ἀγράμματη σοφία,
στὴν πλεφτούρια, στὸν Τούρκον τὴ φοβέρα!—

—Καὶ γῦρο σου καὶ δμπρός σου ἡ Πολιτεία
μὲ τὰ λογῆς παλάτια τὰ πλατιά,
σκολειά, καζάρμες, θέατρα, ψουνγεῖα;—

Μ' ἀπορίθη.—ΤΣΕΚΟΥΡΙ ΚΑΙ ΦΩΤΙΑ.

ριανὴ διαδήλωση....

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (χαμογελώντας). Νὰ μὴ μιλήσω;
Ο ΚΑΛΟΚΑΡΔΟΣ. Μά, κ. Γυαλιστέ!...Δὲν εί-

παρε αὐτό...Επίαμε νὰ παρακαλέσουμε τὸν κ. Στρωτό τὰ βγάλει ἀπὸ τὸ λόγο του τὸν παράγραφο ποὺ μᾶς διάβασες πρίν...

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Ποάν παράγραφο;

Ο ΑΓΛΥΚΑΝΤΟΣ. Τὴν μπόμπα!

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (χαμογελώντας). Τὴν μπόμπα;
“Έχει καμιὰ μπόμπα δέ λόγος μου;

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ (παίρνοντας τὰ χερόγραφα ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ διαβάζοντας). «....Καινούριους πολιτικούς θεούς σᾶς φέρνουμε, ἀγρούς θεούς, αἵματοπότες καὶ σᾶς ζητάμε νὰν τοὺς προσκυνήσετε. Δὲ διακονεύουμε τὸν ψῆφο σας, τὸν ἀπαιτοῦμε....»

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (παίρνοντας τὰ χερόγραφα ἀπὸ τὰ βγάλει τὸν παράγραφο ἀπὸ τὰ βγάλεις....

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (ἥσυχα). Οὕτε ἔνα νι.

Ο

18

— Μπροστά ή ζωή, κι όποια ζωή τὸ πίσω πάντα εἶν' ἀστένεια κ' εἶναι χαλασμός· ήρωα, φοβᾶμαι νὰ σ' ἀκολουθήσω,
δ' λόγος σου εἶν' ἀξήγητος χρησμός. —
— Ο λόγος μου ή ξεγύμνωτη εἶν' ἀλήθεια,
κ' ή ἀλήθεια εἶναι σεισμὸς καὶ πειρασμός,
σαλπίστε τὸν τὸ λόγο μου στὰ πλήθια.
Πίσω καὶ πίσω, πάλε ἀπ' τὴν ἀρχή!
Ροδοζαχαρωμένα παραμύθια,
ἀνθώα γιὰ σᾶς δὲν εἶναι πιὰ ή ψυχή.
Χτύπα, ἀπαργήσουν, λάβωνε, βλαστήμα,
σφύσε, ξαρά γάναστηθῆς, φυλή! —
— Τὸ Εἴκοσιέντα; — Αστοχασία καὶ κρῆμα! —

19

— Ο κόλακας κι ὁ φεύγης χαλασμοί σου,
τῆς ἀμαρτίας πατρίδα, ἄμναλη Μάννα,
τοῦ κόσμου εἶσαι τὸ σκύβαλο ἀπελπίσουν!
Σὲ λνώσανε τὰ χάδια τὰ λαοπλάνα
σιοῦ κόλακα τὰ χέρια καὶ στοῦ φεύγη
χτυπήστε τὴν νεκρώσιμη καμπάνα!
— Η ψυχή μου μὲ τὸ θυμὸς παντρεύτη
δὲ σιρώνω στὸ κιβούρι σου πορφύρα
τὸ δεκαπεντασύλλαβο τοῦ Κλέφτη.
Χορδὴ στὴ σιδερένια μου τὴ λύρα,
σκληρὴ καὶ λαμπερὴ σὰν τὸ διαμάντι,
ταίριασα κι ἄλλη μιά· γιὰ σένα πῆρα
τὸ τρίστυχο ἀπ' τὴν Κόλαση τοῦ Δάντη!

20

— Ποιητὴ, καὶ ή λυρική σου τούτη δργή
τοῦ κάνουν, ἀγιάτρευτο εἶναι τὸ μαράζι,
δὲν πότισε τὴν ἔρμη στέρρα γῆ
βροχὴ καὶ δὲν τὴν ἔδειρε χαλάζι.
Τοῦ σύγγεφου τοῦ ἀξέσπαστον ή μανρίλα
τὸ ξενύχτι τῶν ἀνθεων δὲν ταράζει.
Σάλεψε ή σαΐτιά σου κάποια φύλλα,
καὶ στὸ διάβα τῆς μούγγρισε κι ὁ ἀέρας,
καὶ τίποτ' ἄλλο· ή λυσσασμένη σκύλλα
τρέχει ἄγγικτη κι ἀπείραχτο τὸ τέρας.
Σὰν καὶ πάντα, πιοτὸ καὶ πανηγύρι.—
— Αρχέλοχος δὲν εἶμαι· εἶμαι ὁ πατέρας
ποὺ ξανὰ τοὺς Ἀρχέλοχους θὰ σπείρω.

1907.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Ο ΑΓΛΥΚΑΝΤΟΣ. Μπομπαρδιζόμαστε μοναχοὶ μας....

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Ἀδιάφορο. Νικάμε δμως...

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ. Τί λόγος! Νικάμε καὶ χάνουμε τὴν ἐκλογή.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ (ἵσουχα). Ο ἀγώνας μας δὲν εἶναι νὰ πάρουμε τὴν ἐκλογή. Ο ἀγώνας μας εἶναι νὰ φωτίσουμε τὸ λαό, νὰν τοῦ ἀνοίξουμε τὰ μάτια. Πρέπει νὰν τὸ καλοχωνέψει ὁ λαός πώς ζσαμε σήμερα γίνηκε θῦμα τῆς διπλωματικῆς ἀλήθειας, πώς οἱ πολιτικοὶ του τονὲ μεταχειριστήκανε γιὰ δπλο τους καὶ γιὰ θῦμα τους. Μ' αὐτὸ τὸν ἰδιο τὸ λαό, σκοτώνουν τὸ λαό. Αὐτὸ πρέπει να δεῖξουμε στὸ λαό κ' ἔτοι νὰ πολιτευτοῦμε. Κι δὲ δὲ βγοῦμε μεῖς, θὰ τραβήξουμε δμως μὲ τὸ μέρος μας, μὲ τὸ μέρος τῆς ἀλήθειας, πενήντα ἔκατό, κι αὐτὸ εἶναι κέρδος σημαντικό....Εμεῖς δὲ νικάμε, μὰ νικάει ή ἀλήθεια.

Ο ΑΓΛΥΚΑΝΤΟΣ. Γιὰ νάγκαπήσει ὁ λαός τὴν ἀλήθεια, πρέπει νὰ μὴν τὴ γνωρίσει ἀπὸ κοντά.... Μόνο τὸνομά της νάκουει τὸ παλιάσκερο καὶ λιγώνεται.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Τὸνομά της νάκουει; Εγὼ θαρρῶ πώς δὲν πρέπει νὰ τάκουει καθόλου τὸνομά της. Πώς εἶναι ἀνάγκη νὰ βλέπει μοναχὰ τὸ πρᾶμα, νὰ βλέ-

ΤΟ ΦΟΡΕΜΑ ΤΗΣ ΝΥΦΗΣ

Φίλε Νουμᾶ,

Διαβάζω στὸ 275 φύλλο σου τὸ ἀνοιχτὸ γράμμα τῆς Σταχτοπούτας τοῦ Παρισιοῦ. Χαραχτήρισε με, δπως θέλης, πές με δύσπιστη, πές με κακόπιστη, πές με Θωρακάλλα διαβάζοντάς το σὲ κάθε λέξη, σὲ κάθε γραμμή, καὶ ίδιατερα σὲ κάθε συλλογισμό, ἀντὶς νὰ βλέπω τὸ χαριτωμένο κεφαλάκι Περιζέιας σκυμμένο ἀπάνου σ', αὐτὰ τὰ λόγια, ξάνοιγα ἔνα βλέμμα σεβαρὸ ημικολόγου, ἔνα στριμένο μουστάκι καὶ... πέννα ἀντρίκεια. Γυναῖκα, καὶ νὰ γράφη μὲ τέτοιο ύφος γιὰ τὸ νυφικὸ φόρεμα τῆς Πριγκηπέσσας; Ἀδύνατο. "Αν εἴτανε γυναῖκα, θάχε δοκιμάσῃ κ' αὐτὴ τὴ γλύκα καὶ τὴν εὐχάριστη ἀνατριχίλα τοῦ ἀλαφροῦ μεταξιοῦ, καὶ τὸ καμάρι, δταν καλοκομένο δείχνει χυτὸ τὸ κορμί, παρουσιάζοντας τὶς γραμμές του σὰν κοντούλοζωγραφισμένες.

Θάχει δοκιμάσῃ κατόπι τὴν ἵκανοποίηση—που καὶ τὰ μεγαλείτερα γυναίκεια μυαλὰ δὲν τὴν περιφρόνησαν κι' οὔτε τὴν περιφρονοῦν—τοῦ θυμασμοῦ, που νοιώθεις γύρω σου, δταν ἔξον ἀπὸ τὶς φυσικὲς χάρες συμπληρώνουν τ' ὅμαρφο κ' οἱ τεχνικὲς τοῦ ντυσίματος καὶ ποὺ δταν λείπουν οἱ πρώτες δὲ σ' ἀφήνουν οἱ δεύτερες νὰ περάσης ἀπαρατήρητη. "Αν εἴτανε γυναῖκα, πρὶν πιάσῃ τὴν πέννα θὰ συλλογίζονταν τὴν πρώτη φορά, ποὺ ἐπίσημα πήγαινε στὸν κόσμο—ὅσο κι' ἀν εἶναι σταχτοπούτα κάπου καὶ κελνη τὸ παρουσιάστηκε— τὴν ἀνησυχία της γιὰ τὴν τουαλέττα της, τὸν πόθο της ν' ἀρέσῃ καὶ τὰ νευράκια της, ἄχ, τὰ γυναίκεια νευράκια! ἀν κάτι δὲν εἴτανε καλοπιτυχημένο. Θὰ μποροῦσε τότες νὰ κατηγορήσῃ τὴν πριγκηπέσσα Μποναπάρτη, γιατὶ ξόδεψε τόσες χιλιάδες γιὰ τὸ νυφικό της φόρεμα ἀφοῦ μάλιστα ὄντας νέα καὶ χαριτωμένη ἡζερε, που θὰ τὴν ἔθλεπε—καὶ οὐθέλεπε μονάχα κείνη γιὰ πρώτη φορά ἔνας δλάκαιρος λαός ἀναστημένος στὴν Ομορφιά καὶ—τὸ σπουδαιότερο γιὰ τὴ γυναίκεια ματαιοδεξία—λαός, που εύκολοενθουσιάζεται καὶ εύκολοανάθει; "Αν ή Σταχτοπούτα εἴτανε γυναῖκα, είχε τὰ ἑκατομμύρια τῆς Μποναπάρτη καὶ ῥχόνταν στὴν Ἑλλάδα θ' ἀποφάσιζε νὰ κακοντυθῇ καὶ νὰ κάμη κκκὴ φιγούρα, γιὰ νὰ δώκῃ στους φτωχοὺς τοὺς παράδεις; "Αν θὰ τοκανε, θάτάνε ἔξαίρεσῃ καὶ εἶναι δι μοναχός κανόνας, που ἔξαίρεση δὲν ἔχει.

ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ

Σῆμα. τοῦ Νουμᾶ. Κι δμως ή Σταχτοπούτα εἶναι γυναίκα καὶ μπορεῖ νάναι καὶ μοναδικὴ ἔξαίρεση στὸν κανόνα ποὺ βάζει ή κ. Δεντριγού.

ΤΟ ΓΛΩΣΣΙΚΟ ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑ

Αγαπητὲ Νουμᾶ,

Στὴν «Πρόδοσ, πρωινὴ ἐφημερὶς ἐν Κωνσταντινουπόλει», ἀριθμὸς 1128, ὑστερὲ ἀπὸ μερικὰ γιὰ τὴ συζήτηση τῆς Φιλοσοφικῆς Σκολῆς, ἀν ἐπρεπε δηλαδὴ ἡ ὅχι νὰ δεχτοῦν τὶς τριάντα χιλιάδες τοῦ κ. Σεβαστόπουλου, καὶ γιὰ τὴν πολὺ γνωστικὴ ἀπόφασή τους νάρηνθοῦνε δῶρο μὲ συφωνίες ποὺ ποτὲς δὲ θὰ φυλαχτοῦνε, δ' Ἀθηναῖος δ συντάχτης τοῦ φύλλου γράφει ἔχωρη «ἀνταπόκριση», καὶ ξεπαθώνεις ἐναντίον τῶν καθηγητῶν τῆς πλειονοψιακῆς μὲ θάρρος ποὺ μᾶς θυμίζει τὰ σκυλάκια ἔκεινα ποὺ καὶ λιοντάρι νὰ δοῦνε γαθγίζουνε, καὶ μάλιστα πιὸ ἀψαγγίζουνε σὰ δοῦνε λιοντάρι.

Αρχίζει ὄνομαζοντας ἀμαθεῖς κ' ἐπιπόλαιοις ἀνθρώπους σὰν τὸν Πολίτη καὶ τὸ Λάμπρο, ποὺ τοὺς σέβεται καὶ τοὺς τιμᾷ τὸ «Ἐθνος» ὅσο ἀπὸ ἄκρη σὲ ἄκρη. Νομίζει ὑστερα πῶς θὰ τοὺς πειράξῃ ἀν τοὺς ὄνομαση καὶ μαλλιαρούς. Τέλος τοὺς χαραχτηρίζεις κι ἀγράμματος, καὶ πονηρούς (παρεξήγησαν ἐπίτηδες τὰ διαταχθέντα) καὶ, ποιός ζέρει! σὲ στερώτερο ἄρθρο μπορεῖ νὰ τοὺς εἴπει καὶ Σλάβους!

«Ολ' αὐτά, ἐπειδὴ ἡ πλειονοψιακὴ δὲν παραδέχτηκε τοὺς δρους τῶν «Εύκτικῶν, γάπαρεμφάτων, καὶ μονολεκτικῶν μελλόντων».

Απὸ τέτοιο ἄρθρο, ὃσο κι ἀν εἶναι ὑδριστικὸ καὶ κακοήθικο, προσμένει βέβαια δ ἀναγνώστης πῶς τουλάχιστο ἔκεινος ποὺ τοῦ γράφει θὰ παραδέχτηκε ἴδιος του αὐτοὺς τοὺς δρους στὸ λεχτικό του. «Η τὸ λιγώτερο καμιά «προσέγγιση». Βάλθηκα λοιπό νὰ μαζέψω ἀπὸ τὸ ἔργο του μερικὰ δείγματα εὐχτικές, μέλλοντες καὶ παρέφατα. Ορίστε τὸ βρῆκα:

«Μία κλίκα»— «καθαρὰ καὶ ξαστερα»— «ἐπαραγόμεισαν»— «διὰ τὰ λιανὰ»— «μοῦ φαίνεται»— «μίαν μεγάλην σκούπαν».

Βρῆκα μ' ἄλλους λόγους κάμποσα δείγματα «μαλλιαρικῆς προσέγγισης» στὰ γράμματά του, ἀρχαϊκὴ δμως προσέγγιση είμαι βέβαιος πῶς θάρρουσκα πολὺ μεγαλήτερη καὶ πολὺ ἀττικώτερη στὰ ἔργα τοῦ Λάμπρου καὶ τοῦ Πολίτη.

Μόλις σ' ἔνα μέρος παρατήρησα ἔναν ἀρχαιοτέρο, ποὺ ἀξίζει τὸ μισὸ κληροδότημα τοῦ κ. Σεβαστόπουλου. Ἐκεῖ ποὺ γράφει νῦν ἀντὶς τόρα! Κι αὐτὸ δμως μέσα σὲ φράση «καθάρια καὶ ξαστερη» φραγκοδημοτική. Ορίστε την: «Νῦν δμως οὐδὲν είχον νὰ κερδίσουν!»

Απὸ τέτοιος τὸ νὰ προσμένης; Κι ἀν εἴτανε ἀκόμα δυνατὸ δὲ μὴ γνωρίζουμε τὴ μεγάλη ἀξία τῶν Καθηγητῶν τῆς πλειονοψιακῆς, πῶς μποροῦσαμε νὰ τὸν πιστέψουμε τὸν ἀδέξιο συκοφάντη τῆς «Πρόδοσ», ἀφοῦ ή κακή του πίστη μαρτυριέται ἀμέσως ἀπὸ τὸ λεχτικό του;

8 - 1 - 908.

Ο φίλος σου,
Α. Ε.

πει τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ μὴν ξέρει πῶς τὴ λέγε. Νά, τὸ καθήκον τοῦ τίμου πολιτικοῦ. Νά, τὸ μεγάλο καὶ ἡθικὸ κέρδος τοῦ κάθε ἀγνοῦ ἀγώνα...

Ο ΓΥΑΛΙΣΤΟΣ. Ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰν τὸ νιώσω τέτοιο κέρδος.

Ο ΑΓΛΥΚΑΝΤΟΣ. Οὕτε γώ.

Ο ΣΤΡΩΤΟΣ. Δικό σας τὸ φταλέμιο. Δὲν τὸ νιώθετε ἡ δὲ θέλετε νὰν τὸ νιώσετε; Κάπιος ξένος σοφὸς ἔλεγε πῶς ὑπάρχουν ἀθρῷποι πούχουν τὰ μάτια τους γερὰ καὶ τὰ ματογυάλια τους σκονισμένα. Τὰ μάτια σας γερὰ τὰ βλέπω. Μήπως ξεχάσατε νὰ ξεσκονίσετε τὰ μ

